

Sport & provincies: van 28 miljoen (Gelderland) tot 0 euro (Groningen)

Provincies herkennen het belang van sport en bewegen

DOOR TESSA DE WEKKER

Met de provinciale Statenverkiezingen achter de rug en met de coalitiebesprekingen voor de nieuwe Gedeputeerde Staten in volle gang, maakt Sport Bestuur en Management de balans op voor de sport. Wat hebben sportverenigingen eigenlijk aan het geld dat provincies te besteden hebben? Om hoeveel geld gaat het eigenlijk? De verschillen blijken (zeer) groot. Zo investeerde Gelderland de afgelopen jaren (tot 2016) 28 miljoen euro in accommodaties, topsportevenementen en sportparticipatie. Groningen daarentegen bouwde de provinciale bijdrage in stappen af naar nul euro volgend jaar. De nieuwe samenstelling van Gedeputeerde Staten biedt sport en bewegen in de ene provincie wellicht een nieuwe kans, in andere hoopt men dat wordt doorgedaan op de ingeslagen weg.

In slechts vijf provincies kreeg de zittende coalitie voldoende stemmen om door te gaan. Het grote politieke kaartspel is begonnen. Ook de provinciale sportorganisaties proberen daar hun invloed op uit te oefenen. Al ver voor de verkiezingen hadden ze veel contact met politici en beleidsmakers om het belang van sport en bewegen op verschillende beleidsdoelstellingen duidelijk te maken. De twaalf organisaties zijn verenigd in Sportkracht12. Jack Opgenoord, directeur van Huis voor de Sport Limburg, is voorzitter. "We hebben in een aantal provincies sportdebatten georganiseerd. We zijn met zijn twaalven regelmatig bij elkaar om een gezamenlijke aanpak te maken. Ook NOC*NSF en een aantal sportbonden is daarbij betrokken geweest."

Gelderland was één van de provincies waar een sportdebat aan de vooravond van de verkiezingen plaatsvond. "Alle partijen waren aanwezig. We hebben in Gelderland best geluk. Men ziet hier wel het belang van

sport en heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd. Op zo'n avond wordt er ook de hele avond over gesproken. Je hoopt dat het blijft hangen bij de politici, ook na de verkiezingen tijdens de onderhandelingen", zegt Sylvia van Mullem van de Gelderse Sport Federatie.

Keuzes maken

Sport mag dan wel geen officiële wettelijke taak van provincies zijn, sport als middel kan wel degelijk worden ingezet op terreinen waar de provincie wel verantwoordelijk voor is. "Daar zijn politici en beleidsmakers zich steeds meer bewust van. Ook in Drenthe, terwijl onze provincie niet zo goed bij kas zit als sommige andere provincies en er dus keuzes gemaakt moeten worden", zegt Hans de Lang van SportDrenthe. Dat besef is niet vanzelf gekomen. Daar hebben landelijke, provinciale en gemeentelijke sportorganisaties lang op gehamerd. De Lang: "Samen met de twee andere noordelijke provincies hebben we voor de verkie-

zingen thema-avonden georganiseerd. Het ging over leefbaarheid, gezondheid en economie. Op die terreinen liggen kansen voor sport en bewegen. Dat hebben we steeds onder de aandacht gebracht. Alle partijen hebben in Drenthe wel aandacht voor sport en bewegen in hun verkiezingsprogramma. Bewegen als onderdeel van Jongeren op Gezond Gewicht, aandacht voor aangepaste sporten, enzovoort."

Ook in een provincie als Zeeland is dat die gedachte terug te zien. Patrick Vader van SportZeeland: "In Zeeland is sport ook geen kerntaak. In een provincie als Zeeland, die bestaat uit relatief kleine gemeenten, zou de provincie juist moeten inzetten op sport en bewegen ter verbetering van de leefbaarheid. In het stimuleren van de samenwerking tussen sport, bewegen en gezondheid zou de provincie zeker een rol moeten spelen. Hopelijk pakt de nieuwe coalitie dat zo op." Zeeland heeft de afgelopen jaren wel ingezet op sport vanuit het economische beleid.



Hebben verenigingen iets aan de provincie?

Sportverenigingen, hebben zij eigenlijk iets aan de provincie? Het antwoord daarop is vrij simpel: niet direct, wel indirect. Verenigingen zijn bij uitstek de verantwoordelijkheid van gemeenten en een beetje van het rijk, bijvoorbeeld door middel van het programma rond de buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen. Toch kunnen verenigingen, in sommige provincies, wel degelijk indirect profiteren van provinciaal sportbeleid.

Zo heeft Gelderland de afgelopen flink geïnvesteerd in accommodaties. Deze zijn met name voor topsport bedoeld. “Maar neem bijvoorbeeld de nieuwe topsporthal in Doetinchem. Die wordt voor zeventig procent gebruikt voor breedtesport en door scholen. De verenigingen daar hebben nu een heel mooie accommodatie tot hun beschikking”, aldus Sylvia van Mullem van de Gelderse Sportfederatie.

In Limburg financiert de provincie topsportevenementen, topsportondersteuning en sportstimuleringsprogramma's. Ook investeert men in een vervoersregeling voor gehandicapten-sport en het jeugdportfonds. Hier profiteren sportverenigingen indirect van. In de accentnotitie wordt gerefereerd aan de Open Club ontwikkeling. Directeur van Huis voor de Sport

Limburg Jack Opgenoord: “De bevolking van Limburg krimpt. Om de huidige faciliteiten op sportgebied, maar ook op andere terreinen, te behouden, moet er wat gebeuren. De middelen zijn op, dus verandering van de traditionele verenigingen is noodzakelijk.”

De open club wordt gezien als een model voor de toekomst. Multifunctionele accommodaties die worden gebruikt door verschillende (multi)sportverenigingen, scholen, welzijnsorganisaties en verenigingen uit de cultuursector. “Wij ondersteunen de verenigingen met de vraag hoe ze een nieuwe structuur kunnen opzetten, slimmer kunnen organiseren en anders kunnen omgaan met hun accommodatie. Zo willen we weer voorbeelden creëren voor andere verenigingen. Men is in Limburg nu in zo'n twintig plaatsen bezig. De ambitie is om de komende vier jaar 25 open club omgevingen te helpen realiseren.”

In Groningen kennen ze de sportdorpen. Dat zijn samenwerkingsverbanden tussen lokale sportverenigingen en andere partijen zoals scholen, huisartsen en fysiotherapeuten. Samen zoeken ze naar nieuw sportaanbod dat aansluit bij de wens van de inwoners. Huis voor de Sport Groningen begeleidt de sportdorpen. De sportdorpen helpen

de voorzieningen in kleine gemeenten op peil te houden. Verdwenen voorheen steeds meer sporten uit de dorpen, tegenwoordig kunnen mensen in sportdorpen uit verschillende activiteiten kiezen. Meestal worden die ondergebracht bij bestaande verenigingen. Rob de Waard van Huis voor de Sport Groningen: “Sportdorpen zijn goed voor de leefbaarheid in kleine dorpen en gemeenten. We hebben in Groningen 23 gemeenten, waarvan er 22 klein of erg klein zijn. De provincie ziet inmiddels wel in dat die gemeenten het niet alleen kunnen.”

Datzelfde zie je ook in Zeeland. Met hulp van de provincie is een overlegstructuur breedtesport opgezet. “In de ene gemeente houdt iemand zich een dag in de week bezig met sport, in een andere misschien twee. Dat kun je veel beter samen doen”, vertelt Patrick Vader van SportZeeland. In dat kader organiseert SportZeeland ook trainingen en scholingen voor kaderleden van verenigingen. “We proberen de trainingen dicht bij huis te geven, met verschillende verenigingen samen. Dat doen we samen met bonden en gemeenten. Gemeenten zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor het beleid omtrent verenigingen, maar indirect draagt de provincie zo een beetje bij.”

Vader: "En dan met name op het gebied van toerisme." Zeeland investeerde in drie kernsporten: beachsporten, wielrennen en watersport. Er werden evenementen georganiseerd en faciliteiten gebouwd. Op die manier wil de provincie meer wielrenners, beach- en watersporters naar Zeeland trekken. Ook bleef de jaarlijkse bijdrage aan topsport en talentontwikkeling van 450.000 euro overeind. "Op dat gebied wordt nu wel samengewerkt met het CTO in Brabant om efficiënter te kunnen werken", aldus Vader.

Verhogen van de leefbaarheid

Belangrijke provinciale kerntaken zijn economische ontwikkelingen, vitaal platteland, ruimtelijke ontwikkelingen en milieu. Daarnaast wordt leefbaarheid als belangrijke randvoorwaarde meegenomen. "Sport en sportfaciliteiten kunnen zeker bijdragen aan het verhogen van de leefbaarheid, branding en het vestigingsklimaat", vindt Opgenoord. Limburg, één van de provincies die het meest investeren in sport, heeft daar de afgelopen jaren echt op ingezet. "Ik hoop dat dat zo blijft. De huidige gedeputeerde van Sport heeft voor de verkiezingen een accentennotitie geschreven. Die is aangenomen door de Staten en geeft een stukje zekerheid voor de continuïteit van het beleid. In het plan zijn met name investeringen in wielrennen en paardensport verankerd. Wat mij betreft mag er daarnaast wat meer gekeken worden naar de senioren en het vergrijzingsvraagstuk. Daar is sport en bewegen belangrijk voor." Dat is Patrick Vader met hem eens. "Zeeland vergrijst. In 2020 is bijna veertig procent van de inwoners boven de vijftig jaar. Daar moet je wat mee. Mensen wonen steeds langer zelfstandig. Hoe fitter ze zijn, hoe beter dat gaat."

Ook in Groningen is leefbaarheid een thema. In 2010 is vastgesteld dat de provincie zich zou terugtrekken uit het sociale domein, waar sport en bewegen onder vallen. Vanaf komend jaar zou er geen geld meer beschikbaar zijn voor sport en bewegen. Rob de Waard, directeur van Huis voor de Sport Groningen: "De taken zouden worden overgeheveld naar gemeenten, maar zonder dat er budget meekwam. Er is dit jaar nog ongeveer twee ton beschikbaar voor sport en bewegen, inclusief een bijdrage voor topsport en aangepast sporten. Volgend jaar zou dat teruggaan naar nul euro. In de aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen is echter een tegengestelde beweging zichtbaar geworden. Ik heb nu het gevoel dat de Staten juist het tegenovergestelde willen: investeren in sport en bewegen! Ik heb een positief gevoel overgehouden aan de verkiezingen. Veel partijen hebben iets over sport en bewegen in hun programma opgenomen. De meerwaarde van sport en bewegen werd steeds meer gezien in relatie tot provinciale doelen als leefbaarheid en gezondheid. Nu is het afwachten wat daarmee gebeurt."

Provinciale uitgaven aan sport

Groningen	2015	2013	2006
Totaal	200.000	337.000	556.000
Huis voor de Sport	155.000		
Aangepaste sport	20.000		
Topsport Noord	15.000		
Flexibel	10.000		
Friesland	2015	2013	2006
Totaal	1,28 mln	1,12 mln	770.000
SportFryslan	530.000	577.000	
Friese sporten	155.000	184.000	
Talentontwikkeling	75.000	86.000	
CTO Heerenveen	250.000		
Evenementen	170.000	170.000	
Overig	110.000		
Incidenteel Nieuw Thialf: 2013-2016 50 mln			
Drenthe	2015	2013	2006
Totaal	730.000	475.000	993.000
Economische versterking/toerisme (incl. evenementen)	530.000	300.000	
Leefbaarheid/vitale inwoners	200.000	175.000	
Overijssel	2015	2013	
Totaal	137.000	2,3 mln	
Gelderland	2015	2013	2006
Totaal	16,1 mln	8,1 mln	1,8 mln
Gelderland Sport! (economie, topsport en vitale samenleving)	14 mln	6 mln	
Gelderse Sport Federatie	1,5 mln	1,5 mln	
Topsportbegeleiding	290.000	290.000	
Opdrachtbudget	300.000	200.000	
Utrecht	2015	2013	
Totaal	0	306.000	
Breedtesport	0	56.000	
Europees Jeugd Olympisch Festival	0	250.000	
Noord-Holland	2015	2013	
Totaal	1 mln	206.000	
Sport programmakosten	157.000	56.000	
(Topsport)accommodaties	762.000		
Sportservice Noord-Holland	150.000	150.000	
Zuid-Holland	2015	2013	2006
Totaal	0	605.000	919.000
Sportraad/Sportservice	0	605.000	300.000
Buurt en Jeugd	290.000		
Breedtesport	200.000		
Ruimte	129.000		
Zeeland	2015	2013	2006
Totaal	860.000	1 mln	770.000
SportZeeland	344.000	340.000	370.000
Topsport	50.000		
Topsportevenementen	521.000	670.000	
Watersport	247.000		
Sportstimulering	102.000		
Noord-Brabant	2015	2013	2006
Totaal	8,9 mln	4 mln	2,3 mln
Sportplan 2016	5,1 mln	4 mln	
• Overhead	1 mln	700.000	
• Bijzondere breedte/aangepast sporten 1,1 mln	800.000		
• talentontwikkeling	1 mln	500.000	
• topsportevenementen	900.000	800.000	
• topsportaccommodaties	400.000	500.000	
• algemeen	700.000	700.000	
Fieldlabs	3,8 mln		
Sportinnovatie	800.000		
Accommodaties	1,5 mln		
Limburg	2015	2013	
Totaal	5,9 mln	6,1 mln	
Beleidskader	2,2 mln		
Overhead	666.000		
Verbinding breedte-topsport	1,5 mln		
Sport en zorg	200.000		
Evenementen	200.000		
Accommodatie	1,2 mln		
Flevoland	2015	2013	2006
Totaal	595.000	696.000	623.000
Sportservice Flevoland	310.000	527.000	404.000
Evenementen	241.000	125.000	
Overhead	44.000	44.000	43.000
Top- en breedtesport	80.000		
Sportstimulering	96.000		